

СТАНОВИЩЕ

по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Област на висше образование 2. Хуманитарни науки по Професионално направление 2.1. Филология (Класически езици) за нуждите на Факултета по класически и нови филологии при Софийски университет „Св. Климент Охридски“, обявен в Държавен вестник, бр. 21 от 15.03.2022 г.

В конкурса участва един кандидат: Цветан Стефанов Василев

Рецензент: проф. д. ф. н. Анастас Георгиев Герджиков

Катедра по класическа филология, ФКНФ, СУ „Св. Климент Охридски“

Конкурсът за академичната длъжност „доцент“ в Област на висше образование 2. Хуманитарни науки по Професионално направление 2.1. Филология (Класически езици) е обявен за нуждите на Факултета по класически и нови филологии при Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в Държавен вестник, бр. 21 от 15.03.2022 г. с единствен кандидат гл. ас. д-р Цветан Стефанов Василев. От документацията, която ми е предоставена, е видно, че са представени всички необходими документи и материали за участие в конкурса и са спазени процесуалните изисквания на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото прилагане и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в в СУ „Св. Климент Охридски“.

Д-р Цветан Василев притежава ОКС „магистър“ (Класическа филология, квалификация филолог и учител по класически езици и литератури – 2001 г.) и ОНС „доктор“ по ПН 2.1 Филология (Класически езици – Следкласически гръцки език, дисертационен труд „Езикови особености на гръцките надписи в стенописите на църкви с двуезични надписи от 17 век в България“ – 2016 г.).

От 2014 г. до 2016 г. е асистент, от 2016 г. – главен асистент в катедра „Класическа филология“ на ФКНФ, а от 2021 – и главен асистент в Кирило-Методиевския научен център при БАН.

Научните му интереси са в областта на средновековната латинистика, неолатинистиката, латинската палеография, средновековната и поствизантийската гръцка епиграфика.

Цветан Василев има педагогически опит в широк диапазон от дисциплини – водил е лекции по Старогръцка граматика и упражнения по Увод в латинското езикознание, Морфология на латинския език и анализ на текст, Латински език за филологически специалности от ФКНФ в бакалавърска степен, както и Латински език в МП Българско средновековие към Историческия факултет и Латински език и Увод в морфологията на латинския език в МП Класически езици и литература, катедра Класическа филология.

От началото на научната си кариера д-р Василев има 17 публикации в областта на класическите езици, със 7 от които той кандидатства в настоящия конкурс. Всъщност публикациите са 8, но това се вижда от приложения файл с приносите, защото там е включен първият том на двутомното издание на съчинението на Петър Богдан, който липсва в списъка с публикациите. Тази объркана ситуация е резултат от едно обсъждане в катедра Класическа

филология, на което беше изтъкнато, че първият том на изданието не може да се смята за монография, тъй като става дума за критично издание и превод. Това е основателно, но фактът, че първият том не е монография, не означава, че не представлява сериозна публикация – критичното издание по цял свят се смята за авторски труд, който е едновременно трудоемък и изисква сериозни познания в областта на конкурса – класическите езици, както и в няколко помощни дисциплини.

И така, „*Petrus Deodatus / Петър Богдан – De Antiquitate paterni soli et de rebus Bulgaricis / За древността на бащината земя и за българските дела, Tomus primus – textus / Том първи – текст, Цветан Василев – въведение, критично издание, превод, коментар, библиография и индекси*“, София, 2020, в обем 620 стр., е първото критично издание на новооткрития латински текст на съчинението на архиепископ Петър Богдан Бакшич. Наред с критичното издание, томът включва превод на съвременен български език, идентифицирани са литературните и документалните източници, а коментарът съдържа реалиите, необходими за разбирането на текста. Изданието включва и индекси на имената, на географските понятия и на някои често използвани понятия. Всичко това изисква сериозна подготовка и сериозен труд, които свидетелстват за качествата на кандидата.

Монографията „*Petrus Deodatus / Петър Богдан – De Antiquitate paterni soli et de rebus Bulgaricis / За древността на бащината земя и за българските дела. Tomus secundus / Том втори. Трактатът „За древността на бащината земя и за българските дела“: палеография, текстология, език*“, София 2020, е втора част от описаното критично издание текста на историческия трактат на Петър Богдан. Представеният за рецензиране втори том е с обем 160 стр. и представлява анализ на текста и на ръкописа на историческото съчинение на Петър Богдан според преписа, издаден в първия том.

Д-р Василев представя личността и творчеството на Петър Богдан, основната структура на текста, изяснява годината на написването на текста и историческите принципи на автора, прави анализ на стила на съчинението и неговите езикови особености, палеографски анализ, класификация и опис на разнообразните като жанр и период източници и включва терминологичен речник, факсимилета на подбрани страници от ръкописа, както и страница на една от релациите на Петър Богдан, написана собственоръчно от него, с цел сравняването на почерците.

Трудът представлява първо по рода си цялостно филологическо изследване и представяне на ръкописа на трактата на Петър Богдан – първия исторически трактат в новата ни история, един от основните исторически извори и най-обемното съчинение на латински език за историята на България през XVII в. В резултат на палеографския анализ на ръкописа д-р Василев доказва, че ръкописът е препис, а не оригинал; езиковият анализ на текста показва редица особености на индивидуалния авторов стил; текстологичният анализ установява множеството ползвани от автора източници; добавни са пълен опис на източниците в хронологичен ред, включващ над 100 произведения от над 70 автора, и класификация на източниците по жанрове.

Статии № 3 и 4 от списъка с публикациите са свързани тематично с тази монография.

Статия № 4 е посветена на структурата, съдържанието и основните исторически източници на съчинението на Петър Богдан.

Въз основа на данните от ръкописа кандидатът е издирил и копие от бреве за учредяването на кустодия България и Влахия от 10 юни 1624 г., съхранявано в архива на Конгрегацията за разпространение на вярата. Резултатите ще бъдат публикувани в „Копие от бреве за учредяването на кустодия България и Влахия от 10 юни 1624 г. Новооткрит документ от Архива на Конгрегацията за разпространение на вярата. – В: Bednarska, K., Kruk, D., Popov, B., Saprikina, O., Speed, T. Terekhova, S., Tsonev, R., Wysocka, A. (Eds.), Contributions to the 23rd Annual Scientific Conference of the Association of Slavists (Polyslav)“. И тази публикация липсва в списъка на публикациите, вероятно защото още е под печат.

Статия № 3 представя за първи път в превод и оригинал Апостолическото писмо за назначението на Илия Маринов за Софийски епископ от 29 юли 1624 г., цитирано частично в трактата на Петър Богдан, и продължава дейността на кандидата за проучване на свидетелствата за развитието на католицизма по българските земи през 17 в.

Втората монография – „Гръцкият език в църквите със смесени надписи от XVII век в България“, София, 2017 г., е издаденият дисертационен труд на Цв. Василев за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ и представлява системно епиграфско описание, превод и коментар на 225 гръцки надписа от 18 църкви с двуезични надписи от 17 век в България. Изданието включва пълна фотографска документация към епиграфския материал, класификация на езиковите особености на надписите, езикови примери, онагледяващи лингвистични теории за ранния новогръцки език, първи опит за възстановка на механизмите на писане на гръцки надписи в поствизантийското християнско изкуство на Балканите, класификация на типовете надписи, класификация и анализ на типовете езикови грешки в зависимост от механизма на писане и степента на владеене на гръцкия език. Василев за първи път идентифицира и характеризира явлението биалфабетизъм и прави първи анализ на употребата и функцията на кирилските и гръцките надредни знаци в гръцки стенописни надписи от поствизантийската епоха в България.

На гръцките надписи, свързани с монументалната християнска живопис по българските земи от периода 15.–17. век, са посветени и статии № 5, 6 и 7. Кандидатът сам посочва, че основният приносен акцент в тях е атрибуцията на епиграфския материал, която е най-голямото предизвикателство пред филолога в областта на проучването на епиграфското културно наследство от Османския период.

Кандидатът е посочил 20 цитирания на негови публикации, някои от които в издания, индексирани в Scopus и/или в Web of Science. Той е участвал в шест научно-изследователски проекта, в два от които като ръководител. Бил е и академичен наставник в проект „Студентски практики“ – 2016-2018 г.

Цветан Василев е номиниран за награда „Питагор“ за пробив в науката за 2021 г. за изследването на текста и ръкописа на споменатото съчинение на Петър Богдан. Член е на Асоциацията на византинистите и медиевистите в България, на Federation internationale des associations d'etudes classiques и на Societas studiis Slavo-Latinis provehendis.

Познавам кандидата от повече от 20 години и съм свидетел на израстването му от студент до учен и преподавател. Той е специалист в областта на класическите езици с широк поглед върху дисциплини, вариращи от латинска палеография до поствизантийската гръцка епиграфика.

В заключение смятам, че кандидатът отговаря напълно на изискванията на чл. 24, ал. 1 от ЗРАСРБ, представените публикации са показателни за научното ниво на д-р Василев и в частност за експертния му опит в областта на класическите езици. Налице е и изискваната от чл. 24, ал. 3 от ЗРАСРБ преподавателска натовареност.

Приносите, уменията и компетенциите, демонстрирани от представените публикации, както и опитът на кандидата в преподавателската дейност ми дават основание да изкажа убедено положително становище за избора на д-р Цветан Василев за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология (Класически езици).

17.06.2022 г.
София

Рецензент:
(проф. дфн Анастас Герджиков)